

ÖZEL ÇOCUKLAR İÇİN ÖZGÜN PROJELER

Eğitimde feda edilecek fert yoktur.

M. Kemal ATATÜRK

2015-2016

Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Birimi/Strateji Geliştirme Birimi

Sorumlu Kişiler

Abdullah GÜRBÜZ - Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Müdür Yardımcısı

Telefon: 0505 382 90 90

e-mail:abdullah.gurbuz@gmail.com

Proje Sorumlusu (İrtibat Kişisi): Rabia ULUKAYAOĞLU- AR-GE Birimi

Telefon: 0506 764 33 64

e-mail:rabia_bayazit@hotmail.com

PROJENİN AMAÇLARI

Özel gereksinimli bireylerin daha kaliteli bir yaşam düzeyine ulaştırılması toplumsal bir sorumluluktur. Bu bireylerin yaşam kalitesini artırmak toplumla bütünleşmelerini sağlamaktan geçer. Bütünleştirmenin amacı; özel gereksinimli bireylerin toplum içindeki rollerini gerçekleştiren, başkaları ile iyi ilişkiler kuran, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini sağlamaktır. Bu bağlamda özel gereksinimli bireylerin toplum içinde bağımsız yaşamalarına ve kendi kendilerine yetebilecek duruma gelmelerine yönelik temel yaşam becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamak, uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç-gereç kullanarak; eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda üst öğrenime geçebilmelerine imkan sağlamak, iş ve meslek alanları ve hayata hazırlanmaları için katkı sağlamak ve bu kapsamda yapılan örnek çalışmaların teşvik edilerek yaygınlaştırılmasını sağlamak bu projenin temel amaçlarıdır.

Bu temel amaçlar doğrultusunda şunlar hedeflenmektedir.

- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireylerin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda özel eğitim hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken yaşta başlanması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerinin sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayrılmadan planlanmasının sağlanması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin, eğitimleri planlanırken hazırbulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öğretim süreçlerinde ve değerlendirilmesinde uyarlamalar yapılması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin diğer öğrencilerle uyum sağlanmasına katkıda bulunarak akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilmesi
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi için, tüm paydaşlarla iş birliği yapılması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin bireysel farklılıkları ve tüm gelişim alanlarındaki özellikleri dikkate alınarak, bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin ailelerinin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif olarak katılımlarının ve eğitimlerinin sağlanması
- ✓ Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin özel eğitim ihtiyaçlarının toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanması
- ✓ Özel gereksinimli bireylerin eğitim öğretim sürecinde kuruma katkı sağlayan, hizmet sunan paydaş ve tedarikçilerin sundukları hizmet kalitesinin artırılması,
- ✓ Özel gereksinimli öğrencilerin ve özel gereksinimli öğrencilere sahip öğretmen, yönetici, veli ve tedarikçilerin kendilerini geliştirmeleri ve eğitim öğretim faaliyetleri boyunca daha iyi örnekler ortaya koyabilmeleri doğrultusunda motive edilmelerinin sağlanması,

- ✓ Özel eğitim alanında farklı ve yeni uygulamaları ortaya çıkararak, insan kaynaklarından en yüksek düzeyde yararlanılması, kamu kaynaklarının doğru ve verimli kullanılmasının sağlanması,
- ✓ Okul aile birliği, mezunlar derneği, STK'lar gibi okula gönüllü hizmet eden kurumların çalışmalarının doğru yönlendirilmesi, eğitime katkı düzeylerinin yükseltilmesi,
- ✓ Özel eğitim alanındaki iyi örneklerin tüm ülkemizde uygulanarak yaygınlaşmasının sağlanması.

PROJENİN GEREKÇESİ

Özel gereksinimi olan bireylere ilişkin sayısal verilere ulaşılması oldukça güçtür. Türkiye ve pek çok ülke özel gereksinimi olan bireylerin sayısını Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) tahminleri doğrultusunda vermektedir. Dünya Sağlık Örgütü 2012 yılında yayınladığı bültende, Dünya'da 1 milyardan fazla bireyin, diğer bir ifadeyle dünya nüfusunun %15'inin engel türlerinden biriyle yaşamını sürdürdüğünü bildirmiştir. Türkiye özürülüler araştırmasının bulgularına göre, engelli olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %12,29'dur. Bu sayı azımsanamayacak düzeydedir. Yaşamlarını çeşitli coğrafi bölgelerde sürdürmeye çalışan tüm özel gereksinimli bireylerin yasal hakları olmakla birlikte, bu bireylerin normal gelişim gösteren bireylerle bir arada yaşama ve bütünleşme hakları da bulunmaktadır.

Özel gereksinimli bireylerin tam anlamıyla toplumla bütünleşebilmesi, toplum yaşamında üretken ve başarılı olabilmesi onlara sağlanan eğitim olanaklarına bağlıdır. Bu nedenle, diğer insanlara sağlanan eğitim olanaklarının aynı oranda özel gereksinimli bireylere de sağlanması gerekmektedir. AB Temel Haklar Bildirgesi'nin (2000) 26. maddesinde; Engellilerin Toplumla Bütünleştirilmesi başlığı altında; "Birlik, engelli kişilerin, bağımsızlıklarını, toplumsal ve mesleki yaşamla bütünleştirilmelerini ve toplum yaşamına katılmalarını sağlamaya yönelik önlemlerden yararlanma hakkını tanımakta ve saygı göstermektedir." denmektedir. Özel gereksinimli bireylerin toplumla bütünleşebilmesi ve mesleki yaşama katılmaları onlara sunulan eğitim olanakları ile doğrudan bağlantılıdır.

Özel gereksinimli bireylere farklı gözle bakılması, acınması, küçümsenmesi hem engelli bireyi hem de ailesini üzmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması ve(ya) en aza indirgenmesi için küçük yaşlardan itibaren öğretmenler aracılığıyla engellilik konusunda öğrencilerimizde bilinç geliştirilmeli ve artırılmalıdır.

Proje uygulamaları sonucunda ailelerin ve toplumun psikolojik ve sosyal yönden farkındalıklarının geliştirilmesi, baş etme becerilerinin artırılması, bu bireylerin sosyal destek kaynaklarına ulaşım yeterliklerinin geliştirilmesi; gelişim özellikleri, eğitimi ve yasal hakları konusunda bilgilendirilmeleri, özel eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde faydalanabilmeleri amaçlanmıştır.

Bu bağlamda özel gereksinimli bireylerin daha iyi eğitim alabilmeleri için onlara özel tasarlanan materyallerin, onlara özgü geliştirilen uygulamaların, öğretmenleri ve aileleri tarafından onlar için düşünülen özel yöntem ve tekniklerin "Özel Çocuklar İçin Özgün Projeler" kapsamında duyurulması ve yaygınlaştırılması faydalı olacaktır. Özel eğitim öğrencileri için yapılan örnek çalışmalar, kurum ve okullarda yapılan fiziki değişiklikler, engelli öğrencilerin sorunlarıyla ilgili sivil toplum kuruluşları ile yapılan işbirliği örnekleri ile;

başta öğretmen ve veliler olmak üzere toplumun bütün fertlerinin dikkatini ve ilgisini özel gereksinimli bireylerimizin ihtiyaçlarına çekmek suretiyle farkındalık uyandırmak Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü olarak bu projeyi geliştirmekteki öncelikli gerekçemizdir.

“Özel Çocuklar İçin Özgün Projeler” ile tüm illerde yapılan iyi örneklerin, paydaşları bir araya getirerek yaygınlaştırılması ve yenilikçi uygulamaların paylaşılması düşünülmektedir.

PROJE YÜRÜTME ve DEĞERLENDİRME KURULLARI

Tokat ilinde proje tüm RAM, Özel Eğitim Kurumları, Temel Eğitim (Okulöncesi, İlkokul, Ortaokul), Ortaöğretim Okul/Kurumları ve kurumlarda görev yapan istekli öğretmenlerin katılımıyla yürütülecektir. İyi uygulamaların değerlendirilmesi İl Değerlendirme Kurulu tarafından yapılacaktır.

Proje Yürütme Kurulu

- Tokat İl Mili Eğitim Müdürü (Levent YAZICI)
- Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Birimi'nden Sorumlu İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı (Abdullah GÜRBÜZ)
- Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Birimi Şube Müdürü (Murat AĞAR)
- Tokat İlçe Milli Eğitim Müdürleri
- Tokat RAM Müdürleri
- Özel Eğitim Okul Müdürleri

Proje Koordinatörleri

Rabia ULUKAYAOĞLU (Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Birimi)

Hakan YILMAZ (Tokat RAM Müdürü)

İl Değerlendirme Kurulu

- Alan Uzmanları (iřitme engelliler, görme engelliler, zihinsel engelliler)
- Rehber Öğretmenler
- İl Değerlendirme Kurulu ön ve son değerlendirme kurulu şeklinde iki gruptan oluşacaktır.

PROJİYİ YÜRÜTECEK KİŞİ/KURUM/ KURULUŐLAR

İl Milli Eğitim Müdürlüğü

İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri

RAM

PROJENİN DAYANAKLARI

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu

573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

5825 sayılı Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

24376 sayılı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği

26184 sayılı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği

Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı

İl Milli Eğitim Müdürlükleri Stratejik Planı

PROJE FAALİYETLERİ

1. Özel Eğitimde İyi Örnekler Yarışmasının Düzenlenmesi

Bu proje kapsamında, yarışmacılar materyallerini hazırladıktan sonra başvuru formlarını dolduracaklardır. Tüm resmi Temel Eğitim (okulöncesi, ilkokul, ortaokul) , Ortaöğretim ve Özel Eğitim Okul/Kurumları ve kurumlarda görev yapan öğretmen ya da öğretmenler, tüm Özel Özel Eğitim Okul/Kurumları ve bu kurumlarda görev yapan öğretmen ya da öğretmenler, özel eğitim dernekleri, RAM'lar, Üniversiteler, STK'lar, okul aile birlikleri, mezunlar derneği özel gereksinimli bireylerin kaynaştırma ortamlarında ya da ayrılaştırılmış özel eğitim ortamlarında eğitim görerek akademik ve bireysel gelişimlerini ve toplumla bütünleşmelerini en üst düzeyde sağlamaya katkı sunacak sınıf içi/sınıf dışı uygulamalarından iyi örnek olduğuna inandıkları çalışmalarını sunmak üzere yarışmaya başvurabilirler.

Başvurular 3 (üç) farklı uygulama alanına göre kategorilendirilecektir:

1) Eğitim Kurumlarında Özel Eğitime Yönelik Özgün Kurumsal Uygulamalar

Bu kategori, tüm resmi ve özel eğitim okul/kurumlarının bütün kademelerinde özel gereksinimi olan bireylerin kaynaştırma ortamlarındaki akademik ve bireysel gelişimlerini ve toplumla bütünleşmelerini en üst düzeyde sağlayacak çalışmaları içerir.

2) Özel Eğitimde Sınıf İçi Uygulamalar

Bu kategori, tüm özel ve resmi özel eğitim okullarının bütün kademelerinde özel gereksinimi olan bireylerin ayrıştırılmış özel eğitim ortamlarındaki akademik ve bireysel gelişimlerini ve toplumla bütünleşmelerini en üst düzeyde sağlayacak çalışmaları içerir.

3) *Özel Eğitimde Sosyal Sorumluluk ve Koca Yüreklr*

Bu kategori; özel gereksinimli bireylerin eğitim gördüğü okulların fiziksel ve sosyal kapasitesinin iyileştirilmesi, özel gereksinimli bireylerin sosyal, psikolojik ve bedensel yönden gelişimlerinin desteklenmesi için STK'lar, üniversiteler, okul aile birlikleri, mezunlar derneği ve şahıslar ile işbirliği yapılarak özel gereksinimli bireylerin eğitim öğretimini daha etkin hale getirmek, fırsat eşitliği imkanı sağlamak, ekonomik ve sosyal hayata daha fazla katılmalarını sağlamak, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetler yoluyla özel gereksinimli bireylerin kendilerini daha iyi ifade etmelerine ortam sağlayacak çalışmaları içerir.

DEĞERLENDİRME:

“Özel Çocuklar İçin Özgün Projeler” yarışmasına başvurular internet üzerinden yapılacaktır. Sisteme uygulamalar ile ilgili bilgiler yüklenecektir. (Detaylar www.tokat.meb.gov.tr adresindeki yarışma ile ilgili linkten duyurulacaktır.) Bu bilgiler ışığında oluşturulan uzman komisyonca ekte yer alan ölçütlere göre her kategori kendi içerisinde değerlendirilecektir. 100 puan üzerinden 70 ve üzerinde puan alan projeler nihai değerlendirmeye alınacaktır. Nihai değerlendirmede; proje sahibi katılımcılar oluşturulan jüri üyelerine sunum yapacaklardır. Jüri puanlamasına göre en yüksekten düşüğe olmak üzere yapılan puan sıralaması doğrultusunda dereceye giren projeler belirlenecektir. Sunumlardan bir sonraki gün ise ödül töreni ve uygun nitelikteki projelerin sergisi yapılacaktır.

ÖDÜLLER: Her kategoriden dereceye giren katılımcılar ayrı ayrı ödülendirileceklerdir.

Birincilere- 2 Günlük Tokat Tatili (Ailece)ve Dizüstü Bilgisayar

İkincilere –Dizüstü Bilgisayar

Üçüncülere-Tablet

BASVURU KOŞULLARI

- Tüm resmi Temel Eğitim (okulöncesi, ilkokul, ortaokul) , Ortaöğretim ve Özel Eğitim Okul/Kurumları ve kurumlarda görev yapan öğretmen ya da öğretmenler, tüm Özel Özel Eğitim Okul/Kurumları ve bu kurumlarda görev yapan öğretmen ya da öğretmenler, özel eğitim dernekleri, RAM'lar, Üniversiteler, STK'lar, okul aile birlikleri, mezunlar derneği özel gereksinimli bireylerin kaynaştırma ortamlarında ya

da ayrıştırılmış özel eğitim ortamlarında akademik ve bireysel gelişimlerini ve toplumla bütünleşmelerini en üst düzeyde sağlamaya katkı sunacak sınıf içi/dışı uygulamalarından iyi örnek olduğuna inandıkları çalışmalarını sunmak üzere; a) Eğitim Kurumlarında Özel Eğitime Yönelik Örnek Kurumsal Uygulamalar b) Özel Eğitimde Sınıf İçi Özgün Uygulamalar c) Özel Eğitimde Sosyal Sorumluluk ve Koca Yüreker kategorilerinden uygun olanı tercih ederek yarışmaya başvurabilirler.

- b. Başvurusu yapılacak projeler uygulanmış veya uygulanması planlanmış çalışmalar olabilir.
- c. Başvurusu yapılacak projeler uygulanabilir, sürdürülebilir ve yaygınlaştırılabilir olmalıdır.
- d. Başvurusu yapılan projeler özgün olmalıdır.
- e. Yapılacak çalışmanın sağlık, güvenlik gibi riskler içermemesi gerekmektedir.
- f. Kişi, okul ya da kurumlar birden fazla başvuruda bulunabilirler.
- g. Grup/takım halinde yapılacak başvurularda en çok üç (3) kişinin adı bulunacaktır. (Ancak ödüllendirmede birden fazla ödül verilmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla takım halinde dereceye giren katılımcılar yine bir ödül alacaklardır.)
- h. Ön elemeyi geçen projelerin ilanı ile birlikte açıklanan tarih ve saatte proje sorumlusu tarafından tanıtımı yapılacaktır.
- i. Ön elemeyi geçen çalışmalar e-katalog haline getirileceğinden uygulama ile ilgili resim ve dokümanları proje sunumu sonrası proje koordinatörlerine teslim edeceklerdir.
- j. Başvurusu yapılan projelerin basım ve yayın hakkı Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğüne aittir.

PROJE SORUMLULUK DAĞILIMI

Proje sürecinde katılımcı grup ve kurulların sorumluluk dağılımı şu şekilde öngörülmektedir:

A. İl Proje Yürütme Kurulu

İl Proje Yürütme ve Değerlendirme Kurulu projenin tüm uygulama adımlarının ilgililer tarafından yürütülmesini sağlamakla yükümlüdür. Buna göre kurul tarafından şunlar yürütülecektir;

1. Tüm il ve ilçelerde projenin duyurusu ve projeye katılım ile ilgili işlemlerin yürütülmesi.
2. İl ve ilçeler ile iletişim ve işbirliğinin sağlanması.
3. Proje ile ilgili tüm planlama ve duyuruların yapılması.

B. İl Değerlendirme Kurulu

Alan uzmanı öğretim üyeleri ve öğretmenlerden oluşacak olan kurul ön elemeyi geçen çalışmaları belirlenen ölçütlere göre değerlendirecek ve değerlendirme sonuçlarını yürütme kuruluna iletacaktır.

PROJE FAALİYET TAKVİMİ

F.N	FAALİYETLER	TARİHLER
1	Projenin onayı	Ağustos 2015
2	Web Sitesi oluşturulması, afiş ve slogan çalışmaları, Yenilik ve Eğitim Teknoloji Genel Müdürlüğü'nden yaygınlaştırma onayı alınması	Ağustos 2015
3	Projenin duyurulması ve ilanı	Kasım 2015
4	Başvuruların alınması	21 Aralık 2015-1 Mart 2016
5	İl Değerlendirme Kurulu tarafından ön değerlendirmelerin yapılması	02-25 Mart 2016
6	İl Değerlendirme Kurulu tarafından yapılan ön değerlendirme sonucu finale kalan projelerin duyurusunun yapılması	28-31 Mart 2016
7	İl Değerlendirme Kurulu tarafından yapılan ön değerlendirme sonucu finale kalan projelerin sunumu, değerlendirilmesi ve ödül töreni	11-15 Nisan 2016
9	Finale kalan projelerden oluşan e-katalogun tokat.meb.gov.tr. sitesinde yayınlanması.	Ağustos 2016

NOT: Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü yarışma takviminde değişiklik yapma hakkına sahiptir.

EK 1: Proje Değerlendirme Ölçütleri

Madde No	Ölçütler	Puan Deęeri	Verilen Puan
1	Projenin amacının açık, anlaşılır ve başvuru alanı kategoriyeye uygun olması	10	
2	Proje faaliyetlerinin projenin amacına uygun olması	10	
3	Projenin bilimsel temellere dayanması	10	
4	Projenin özgün olması	10	
5	Projenin özel gereksinimli bireylerin hayatlarını kolaylaştırıcı olması ve gelişimlerine katkı sağlaması	10	
6	Projenin farkındalık uyandırıcı olması	10	
7	Projenin yaygınlaştırılabilir olması	10	
8	Projenin sürdürülebilir olması	10	
9	Projenin işbirliğine uygun, teşvik edici, örnek ve model olması	10	
10	Raporlamanın uygun olması (Dilin açık, anlaşılabilir ve uygun olması)	10	